

Briselē, 2024. gada 29. novembrī
(OR. en)

16277/24

CLIMA 424
ENV 1160
ENER 583
TRANS 517
AGRI 843
ECOFIN 1444
COMPET 1167
IND 539
MI 986

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	6291/24 + ADD 1-6
Temats:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rūpēs par nākotni: Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītājs un ceļš uz klimatneitralitāti 2050. gadā, veidojot ilgtspējīgu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību” – viedokļu apmaiņa

1. Lai Padomes (Vide) 2024. gada 17. decembra sanāksmē ievirzītu viedokļu apmaiņu par minēto tematu, prezidentvalsts ir sagatavojusi pielikumā pievienoto piezīmi un jautājumus ministriem.
2. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ņemt vērā prezidentvalsts piezīmi un jautājumus un nosūtīt tos Padomei viedokļu apmaiņas nolūkā.

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai

“Rūpēs par nākotni: Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītājs un ceļš uz klimatneitralitāti 2050. gadā, veidojot ilgtspējīgu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību”

– viedokļu apmaiņa –

Ievads

Komisija 2024. gada 6. februārī publicēja paziņojumu “Rūpēs par nākotni: Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītājs un ceļš uz klimatneitralitāti 2050. gadā, veidojot ilgtspējīgu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību”¹, kurā ieteikts līdz 2040. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) neto emisijas par 90 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Pēc tam, kad 2040. gada mērķrādītājs tiks apstiprināts, tas kļūs par pamatu ES jaunajam nacionāli noteiktajam devumam (NND) saskaņā ar Parīzes nolīgumu, kas jāpaziņo *UNFCCC* labu laiku pirms *COP30*. Paredzams, ka Komisija 2025. gada sākumā iesniegs tiesību akta priekšlikumu, lai 2040. gada klimata mērķrādītāju iekļautu Eiropas Klimata aktā un savlaicīgi ierosinātu attiecīgus nozaru pasākumus. Jaunākie pierādījumi liecina, ka arvien redzamākas kļūst klimata pārmaiņu radītās izmaksas un nerīkošanās izmaksas, kā arī ieguvumi no rīcības, tostarp ieguvumi no enerģētiskās drošības – īpaši plašus un ievērojamus ieguvumus sniedz mūsu samazinātā atkarība no fosilajām degvielām.

Vides jautājumu darba grupa (*WPE*) 2024. gada 12. februārī sāka izskatīt Padomes paziņojumu un tam pievienoto ietekmes novērtējumu. Padome (Vide) 2024. gada 25. martā rīkoja pirmās debates par paziņojumu. Diskusijās atklājās, ka pastāv vispārējs atbalsts 2040. gada klimata mērķrādītāja noteikšanai un ka delegācijas kopumā piekrīt veicinošajiem nosacījumiem, kas paziņojumā noteikti kā nepieciešami šāda mērķrādītāja sasniegšanai.

---

¹ Dok. 6291/24 + ADD 1–6.

Padomes (Vide) 17. jūnija debatēs ministri uzsvēra, ka svarīgi veicinošie nosacījumi ir īstenots saskaņotais 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvars, ES konkurētspējas aizsardzība un nodrošināta taisnīga pārkārtošanās. Viņi arī izcēla nepieciešamību nodrošināt paredzamību un stabilu īstenošanas trajektoriju virzībā uz klimatneitralitāti, kā arī labvēlīgu tiesisko regulējumu un investīciju satvaru. Debatēs tika norādīts, ka ES 2040. gada klimata mērķrādītāja noteikšanai ir nepieciešama visaptveroša, starpnozaru un līdzsvarota pieeja ar lielāku saskaņotību starp klimata, enerģētikas, rūpniecības un citām attiecīgajām politikām, lai ņemtu vērā to mijiedarbību un savstarpējo atkarību. Ministri uzsvēra, ka, lai nodrošinātu ES rūpniecības konkurētspēju, tai cita starpā ir vajadzīgi vienlīdzīgi konkurences apstākļi gan globālā mērogā, gan pašā ES, kā arī ir nepieciešama enerģijas nozares dekarbonizācija, veicot lielākus ieguldījumus inovatīvās tīrās tehnoloģijās.

Līdzīgi apsvērumi ir norādīti kopīgajā dekarbonizācijas un konkurētspējas plānā, ko Mario Dragi (*Mario Draghi*) ierosināja savā ziņojumā “*The future of European competitiveness*” (Eiropas konkurētspējas nākotne) (2024. gada septembris), lai palīdzētu risināt ar dekarbonizāciju saistītās problēmas un izmantot tās sniegtās iespējas. Integrēta pieeja dekarbonizācijai un konkurētspējai ir atspoguļota arī Komisijas priekšsēdētājas pilnvarojuma vēstulēs komisāra amata kandidātiem. Gan Dragi ziņojumā, gan Enriko Letas (*Enrico Letta*) ziņojumā “*Much More Than A Market*” (Daudz vairāk nekā tirgus) (2024. gada aprīlis) uzsvērts, ka ES ir steidzami jāpaātrina inovācija un zaļā pārveide, lai sasniegtu savus 2030. gada mērķrādītājus un vispārējo mērķi panākt klimatneitralitāti, enerģētikas pārkārtošanu un integrētu vienoto tirgu.

Pēc iepriekšējām Padomes debatēm par Komisijas paziņojumu Ungārijas prezidentūras laikā diskusijās tehniskā līmenī galvenā uzmanība tika pievērsta trim veicinošajiem nosacījumiem, ko ministri izcēla Vides padomes jūnija sanāksmē. Zemāk ir apkopoti galvenie diskusiju laikā izvirzītie jautājumi.

Saskaņotā 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvara īstenošana

Delegācijas piekrīt, ka paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” īstenošana ir priekšnoteikums vērēnīga 2040. gada klimata mērķrādītāja sasniegšanai. Transports, lauksaimniecība, ēkas, kā arī zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mezsaimniecība (ZIZIMM) šķiet tās nozares, kurās vairākums dalībvalstu pašlaik saskaras ar lielākajām īstenošanas problēmām, tostarp attiecībā uz visneaizsargātāko iedzīvotāju vajadzību apmierināšanu un nepieciešamo finanšu resursu nodrošināšanu. Arī elektroenerģijas un rūpniecības nozaru dekarbonizācijai būs nepieciešamas ievērojamas investīcijas, tostarp no privātā sektora. Dažas delegācijas pauda uzskatu, ka ir vajadzīgs tiesiskais regulējums privāto investīciju mobilizācijai.

Vairākas delegācijas norādīja, ka saskaņā ar paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %” noteiktie termiņi tiesību aktu transponēšanai un īstenošanai ir ļoti īsi, un akcentēja administratīvo slogu, ko rada jaunās prasības. Vairākas delegācijas minēja arī problēmas, kas saistītas ar oglekļa piesaistes un uzglabāšanas tehnoloģiju ieviešanu, tostarp attiecībā uz nepieciešamā finansējuma nodrošināšanu. Attiecībā uz gūto pieredzi, lai gan delegācijas kopumā atbalstīja kompleksas “paketes” pieejas turpināšanu, izstrādājot satvaru laikposmam pēc 2030. gada, un vienojās, ka visām nozarēm ir jāpiedalās dekarbonizācijas centienos, vairākas delegācijas aicināja nodrošināt lielāku elastību nozaru mērķrādītāju izstrādē, ņemot vērā dalībvalstu īpatnības.

Eiropas rūpniecības konkurētspējas nodrošināšana

Par galvenajiem faktoriem, kas veicina Eiropas konkurētspēju, delegācijas uzskatīja paredzamību, regulējuma stabilitāti un saskaņotu politikas satvaru. Dažas delegācijas uzsvēra, ka dekarbonizācija ir konkurētspējas virzītājspēks ar potenciālu veicināt izaugsmi, noturību un nākotnes prasībām atbilstošas darbvietas. Vairākas delegācijas izcēla enerģētikas nozares ievērojamo potenciālu konkurētspējas palielināšanā: dažas delegācijas uzsvēra atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzglabāšanas centrālo lomu, savukārt citas uzsvēra tehnoloģiju neitralitātes principu, atzīstot kodolenerģijas nozīmi pārkārtošanās procesā. Delegācijas akcentēja, ka ir jānodrošina piekļuve tīrai un cenas ziņā pieejamai enerģijai, tostarp uzlabojot infrastruktūru, modernizējot tīklus un attīstot starpsavienojumus, kā arī ir jānovērš inovācijai uzliktie šķēršļi, jāsamazina birokrātisms un jāvienkāršo procedūras, piemēram, atļauju izsniegšanai. Turklāt vairākas delegācijas norādīja uz oglekļa piesaistes tehnoloģiju potenciālu un nepieciešamību paātrināt to ieviešanu, vienlaikus rūpīgi apsverot veidu, kādā piesaiste tiek iekļauta klimata politikas satvarā. Vairākas delegācijas norādīja, ka aprites ekonomikai piemīt liels neizmantots potenciāls.

Delegācijas uzsvēra, ka liela nozīme ir investīcijām pētniecībā un inovācijā, kā arī tīro tehnoloģiju finansējumam gan no publiskiem, gan privātiem avotiem. Vairākas delegācijas izcēla ES finansēšanas instrumentu, jo īpaši Inovāciju fonda, nozīmi inovācijas atbalstīšanā. Dažas delegācijas vērsa uzmanību arī uz to, cik svarīgi ir efektīvi noteikumi par valsts atbalstu vai publisko iepirkumu. Saistībā ar godīgas konkurences un vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu starptautiskā mērogā vairākas delegācijas uzsvēra oglekļa ievērošanas mehānisma (OIM) nozīmi un ierosināja apsvērt tā uzlabošanu, vienlaikus nodrošinot tā saderību ar attiecīgajiem starptautiskajiem noteikumiem. Dažas delegācijas norādīja, ka ir nepieciešama globāla klimatrīcība, un šajā sakarā aicināja stiprināt ES klimata diplomātiju, jo īpaši attiecībā uz informācijas sniegšanu un atbalstu oglekļa cenas noteikšanai.

Taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšana

Delegācijas vienojās, ka ir būtiski iesaistīt iedzīvotājus, uzņēmumus, darba ņēmējus un visas ieinteresētās personas, kā arī sadarboties ar rūpniecības nozari, lai nodrošinātu, ka tie piedalās zaļās pārkārtošanās procesā. Tās uzsvēra, cik liela nozīme ir sadarbībai starp universitātēm un pētniecības centriem, izglītībai un mūžizglītībai, kā arī pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei, lai darbaspēku sagatavotu zaļās pārkārtošanās procesam. Tās arī norādīja, cik svarīgi ir uzlabot informētību un veicināt pārredzamu komunikāciju ar iedzīvotājiem, kā arī sniegt sabiedrībai zinātniski pamatotu informāciju.

Tika ierosināts arī novērtēt dekarbonizācijas pasākumu ietekmi uz neaizsargātajām sabiedrības grupām. Delegācijas atzina, ka zaļās pārkārtošanās procesā ir jāatbalsta visvairāk skartās neaizsargātās grupas, un vairākas delegācijas pauda uzskatu, ka finansējums no Sociālā klimata fonda (*SCF*) var uzlabot sociālo taisnīgumu un būtu jā saglabā. Tika atgādināts, ka atbalstu var sniegt, izmantojot kohēzijas politiku un citus ES fondus, piemēram, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Sociālo fondu, taču informācija par šīm iespējām nav pietiekami pieejama. Turklāt par lietderīgiem tika uzskatīti pasākumi, kuru mērķis ir sniegt tehnisko atbalstu un apmainīties ar paraugprakses piemēriem.

Dekarbonizācijas rīki

Delegācijas apsprieda arī dekarbonizācijas rīku nozīmi un oglekļa cenas noteikšanas nozīmi rūpniecības dekarbonizācijas procesā laikposmā pēc 2030. gada. Vairākums delegāciju uzskatīja, ka ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (ETS) vajadzētu būt klimata politikas stūrakmenim arī laikposmā līdz 2050. gadam, un daudzas no tām atgādināja, ka sistēma ir jāapvieno ar efektīvu OIM. Vairākas delegācijas uzsvēra, ka attiecībā uz ETS 2 (ēku, autotransporta un vēl citos sektoros) īpaša uzmanība jāpievērš Sociālā klimata fonda efektīvai izmantošanai ar sociālo klimata plānu starpniecību, lai neaizsargātas mājāsaimniecības pasargātu no pārmērīgām cenām. Dažas delegācijas atbalstīja ETS paplašināšanu, attiecinot to arī uz citiem sektoriem, piemēram, lauksaimniecību, atkritumu incinerāciju vai mazākiem jūras kuģiem, savukārt dažas citas delegācijas neatbalstīja tās turpmāku paplašināšanu.

Tomēr tika norādīts, ka nav vienota risinājuma Eiropas ekonomikas dekarbonizācijai un oglekļa cenu noteikšanas mehānismu papildināšanai; delegācijas ierosināja, piemēram, paplašināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu, izstrādāt zaļā ūdeņraža tehnoloģiju un citas mazoglekļa tehnoloģijas, kā arī veikt turpmākus pasākumus energoefektivitātes uzlabošanai. Vairākas delegācijas arī atgādināja, ka nākotnē pieaugs vajadzība pēc tehnoloģiskas oglekļa piesaistes un ka būtu jāievieš stimuli, kas atbalstītu tās ieviešanu.

Jautājumi ministriem

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti apmainīties viedokļiem, pamatojoties uz tālāk norādītajiem jautājumiem.

- 1. Lai varētu sekmīgi īstenot paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, ir jārisina ar prasībām, kas izriet no paketes, saistītās problēmas, ar kurām saskaras administrācijas un uzņēmumi. Ar kādiem pasākumiem un kurās konkrētās nozarēs, uz kurām attiecas pakete “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, varētu samazināt administratīvo slogu vai vienkāršot vai racionalizēt prasības?*
- 2. Kāds tiesiskais regulējums un investīciju satvars būtu nepieciešams laikposmā pēc 2030. gada, lai nodrošinātu Eiropas rūpniecības konkurētspējas veicināšanai vajadzīgo paredzamību un politikas saskaņotību, vienlaikus turpinot virzību uz klimatneitralitātes sasniegšanu līdz 2050. gadam? Kādi veicinoši pasākumi būtu nepieciešami, lai gādātu par taisnīgu pārkārtošanos?*